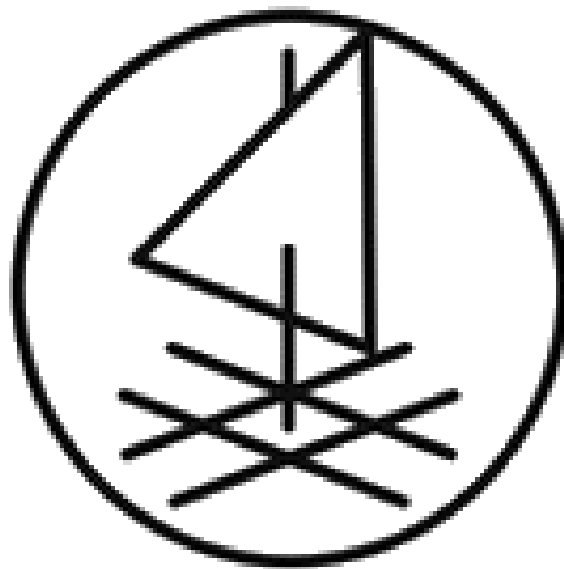

Anti-Pestprotocol

Heyerdahl College

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Pesten	4
2.1	Wat is pesten?	4
2.2	Gepeste leerling.....	4
2.5	Het aanpakken van pesten.....	5
3	Pestprotocol	5
3.1	Voorwaarden.....	5
3.2	Vijfsporenaanpak.....	6
3.3	Preventieve maatregelen	6
4	Stappenplan	7
4.1	Medewerkers.....	7
4.2	Mentor	7
4.3	Directeur	7
4.4	Ondersteuningscoördinator.....	8
4.5	Schorsing.....	8
5	Digitaal pesten	8
6	Bijlagen	9
	Bijlage 1: Leidraad voor een gesprek met een gepeste leerling	9
	Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de leerling die pest.....	10
	Bijlage 3: Handige informatie	10

1 Inleiding

Het Heyerdahl College neemt (digitaal) pesten serieus. Dit betekent dat we op onze school pesten zien als een probleem voor alle betrokkenen: leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers.

Hierbij werken de leerkrachten van het Heyerdahl College aan een positieve sfeer in de groep en aan een (vertrouwens)band met alle leerlingen. Het team van het Heyerdahl College vormen samen met de ouders een eenheid met betrekking tot de regels en afspraken.

Het Heyerdahl College wil als school het pesten voorkomen. Dit doen we door zowel preventief als probleemoplossend te werken wanneer pesten wordt gesignaleerd.

De mentor is hierbij aanspreekpunt en de aangewezen persoon om in actie te komen. Mochten ouders/verzorgers en de mentor er niet uit komen, dan kan de ondersteuningscoördinator of directeur worden ingeschakeld.

Dit pestprotocol wordt door het hele team, directie, MR en leerlingenraad van het Heyerdahl College gedragen en onderschreven. En zal jaarlijks worden besproken en eventueel worden aangepast.

2

Pesten

2.1 Wat is pesten?

Pesten kan gedefinieerd worden als een subtype van agressief gedrag waarbij een of meerdere personen herhaaldelijk een betrekkelijk machteloos persoon aanvallen, vernederen en/of buitensluiten. Er zijn verschillende verschijningsvormen van pesten. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen verbaal, fysiek, emotioneel en relationeel pesten. Pesten is een vorm van sociale uitsluiting en gebeurt bijna altijd binnen de context van een groep.

Een schoolklimaat waarin gepest wordt, is geen veilige omgeving en tast iedereen aan. Bovendien kan in een klas waar gepest wordt, alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet daarom door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag niet direct zichtbaar is, daardoor is het moeilijker er grip op te krijgen. En ook wanneer het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten en anderen niet altijd hoe hiermee om te gaan. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) het pesten tegen te gaan.

2.2 Gepeste leerling

Iedereen kan slachtoffer van pestgedrag worden. Dat kan met uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

In de literatuur worden verschillende typeringen van gepeste leerlingen gegeven, deze leerlingen worden slachtoffers genoemd. Zo heeft het passieve slachtoffer weinig zelfvertrouwen en vindt het moeilijk voor zichzelf op te komen. Door deze houding heeft deze leerling weinig vrienden. Het provocerende slachtoffer heeft daarentegen de neiging over te reageren. Ze vinden het moeilijk hun gedrag en gevoelens te controleren. Als laatste is het indirecte slachtoffer; een leerling die deel uit maakt van de omstanders. Deze leerling ziet het pesten gebeuren bij een andere leerling en voelt zich schuldig dat hij/zij er niks aan gedaan heeft.

2.3 Pester

Pesters lijken leerlingen te zijn die via ongewenst gedrag hun status in de groep willen vergroten. Deze leerlingen lijken zeker en populair, maar zijn dit niet. Ze hebben hier echter wel sterke behoefte aan. Pesters zijn vaak leerlingen die weinig zelfcontrole hebben. Ook hebben ze weinig respect voor autoriteiten en regels. Daarbij zien de

pesters de slachtoffers niet als een echt persoon. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan daarnaast ook veroorzaakt worden door een problematische thuissituatie, strijd om de macht in de klas, een autoritair leefklimaat in de school en een gevoel van incompetentie door leerproblemen.

2.4 Meelopers en andere leerlingen

Omstanders spelen ook een rol bij het pestgedrag. Deze kunnen in verschillende groepen worden verdeeld. Zo zijn de verdedigers de leerlingen die de kant van het slachtoffer kiezen. Ze troosten en helpen de gepeste leerlingen. Buitenstaanders zijn leerlingen die zich helemaal afzijdig houden wanneer er gepest wordt. Ze zijn passief en grijpen niet in. Meelopers daarentegen doen actief mee aan het pestgedrag. Als laatste zijn er ook leerlingen die aanmoedigers genoemd kunnen worden. Deze leerlingen laten gedrag zien waarmee ze de pester aanmoedigen met het pestgedrag door te gaan.

2.5 Het aanpakken van pesten

De gevolgen van pesten kunnen zeer ernstig zijn. Daarom pakt het Heyerdahl College pesten op twee manieren aan: op een curatieve, probleemoplossende wijze en op een preventieve, voorkomende wijze.

3 Pestprotocol

3.1 Voorwaarden

Het Heyerdahl College neemt pesten zeer serieus. Een pestprotocol kan echter alleen functioneren als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. Het Heyerdahl College is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. Dit gebeurt met behulp van de geformuleerde afspraken in het document: 'Zo werken we in de klas'.
3. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen en willen signaleren om vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. Het Heyerdahl College dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten eventueel in combinatie met een programma voor sociaal emotioneel leren.

3.2 Vijfsporenaanpak

Bij pesten is er sprake van vijf partijen:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- Het Heyerdahl College zorgt dat de alle medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten
- Het Heyerdahl College werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Steunen van de leerling die gepest wordt, door

- Het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen
- Het aanbieden van hulp door het ondersteuningsbureau

Het bieden van steun aan de pester, door

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag
- Het aanbieden van hulp door het ondersteuningsbureau

Het betrekken van de middengroep bij het probleem, door

- Het bespreken van het pesten; hierbij benoemt de mentor de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen.

Het bieden van steun aan de ouders, door

- Het serieus nemen van ouders die zich zorgen maken over pesten
- Als school samen te werken met de ouders om het pesten aan te pakken
- Adviezen te geven aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind
- De school verwijst de ouders zo nodig naar hulpverleners

3.3 Preventieve maatregelen

De preventieve maatregelen binnen het Heyerdahl College zijn zoveel mogelijk gericht op het voorkomen van pesten. Dit kan door op vaste momenten in het jaar aandacht te besteden aan pesten. Het is hierbij van belang goed aan te sluiten bij de verschillende fasen van groepsvorming. Er is sprake van groepsvorming als een groep aan een nieuw schooljaar begint. Ook al is het een groep die al een paar jaar met elkaar optrekt, na de vakantie begint een groep weer opnieuw met een nieuwe leerkracht. De leerkracht kan een belangrijke invloed uitoefenen op een positieve groepsvorming doormiddel van verschillende groepsactiviteiten te organiseren.

In de praktijk worden de volgende maatregelen ingezet:

- 1) De mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas tijdens de 'Gouden weken'. Deze weken zijn gericht op groepsvorming en samenwerking. Tevens wordt het pestprotocol besproken. Hierbij wordt gemeld dat pesten altijd besproken dient te worden.
- 2) In fase 1 en 2 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen.
- 3) Wanneer een mentor of leerkracht daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de andere leerlingen besproken.
- 4) Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt van zowel de pester als het slachtoffer, deze worden genoteerd in Presentis.

4 Stappenplan

4.1 Medewerkers

De medewerkers hebben een signalerende rol. Wanneer zij pestgedrag vermoeden, melden ze dit bij de mentor.

4.2 Mentor

- 1) Indien het pesten plaatsvindt in de klas, praat de mentor eerst apart met het slachtoffer en later met de pester. Daarna organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
- 2) De mentor bespreekt hierbij tevens het vervolgtraject indien het pesten zich blijft herhalen.
- 3) De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met de het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
- 4) Bij herhaling van het pestgedrag meldt de mentor het gedrag aan de Commissie van Begeleiding (CVB). Hier worden afspraken gemaakt voor de verdere aanpak. Het kan zijn dat de directeur het overneemt.

4.3 Directeur

- 1) De directeur neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag of wanneer het pesten schoolbreed plaatsvindt
- 2) De directeur heeft een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
- 3) De pester wordt hierbij geconfronteerd zodat de mogelijke achterliggende problematiek in beeld wordt gebracht. Bovendien worden er afspraken gemaakt over het vervolgtraject bij herhaling van pesten

- 4) In het contact met het slachtoffer wordt gekeken welk sociaal gedrag hij/zij vertoont, waardoor hij een makkelijker doelwit vormt voor pesters.
- 5) De directeur kan zowel de pester als slachtoffer adviseren over diverse hulp.
- 6) De directeur heeft contact met de ouders wanneer er sprake is van terugkerend gedrag en verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject. Daarbij bespreekt hij de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
- 7) Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

4.4 Ondersteuningscoördinator

- 1) De ondersteuningscoördinator ondersteunt mentoren en directeur tijdens de verschillende fasen in het proces
- 2) De ondersteuningscoördinator adviseert de leerling door voor een (sociale vaardigheid) training.

4.5 Schorsing

Indien deze probleemoplossende maatregelen geen gedragsverandering oplevert komt de pestende leerling in een schorsingstraject terecht. Als eerste voor één dag, de zogenoemde time-out thuis. Vervolgens kan dit ook voor meerdere dagen zijn. Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen niet verandert en het Heyerdahl College is handelingsverlegen met betrekking tot het gedrag van deze leerling. Dan rest de school niets anders dan de leerling van school te verwijderen.

5 Digitaal pesten

Digitaal pesten, ook wel cyberpesten genoemd, is een relatief nieuwe vorm van pesten. Deze vorm van pesten gebeurt via de computer of mobiele telefoon. Dit kan via e-mail, sms of sociale media zoals Facebook, Twitter, Instagram, Whatsapp et cetera. Digitaal pesten kan verschillende vormen aannemen, zoals het versturen van negatieve of bedreigende berichten, uitschelden, lastig vallen, persoonlijke gegevens verspreiden, foto's of video's (al dan niet bewerkt) verspreiden. Laster, roddel en achterklap komen het meest voor, gevolgd door stalken, bedreiging en chantage.

Een aantal kenmerken van digitaal pesten:

- Digitaal pesten gebeurt vaak anoniem.
- Digitaal pesten is soms harder dan "gewoon" pesten: de pester kan zich op internet veilig voelen en hierdoor verder gaan in zijn/haar pestgedrag dan bij gewoon pesten.
- Het pesten gaat door, ook na schooltijd in de thuisomgeving. Het slachtoffer kan zich hierdoor mogelijk nog onveiliger voelen dan bij gewoon pesten.

- Omdat er op internet nog veel meer toeschouwers zijn en dit snel verspreid kan worden kan digitaal pesten mogelijk een nog grotere impact hebben dan gewoon pesten.
- Digitaal pesten is vaak niet terug te draaien, want op internet blijven de gegevens vaak staan, zodat het slachtoffer er soms jaren later nog mee geconfronteerd wordt.

Het is mogelijk dat er bij digitaal pesten een aantal extra stappen gezet dienen te worden:

- 1 Digitaal pesten gebeurt soms anoniem, waardoor de pester niet altijd direct bekend is. Het is dan noodzakelijk om erachter te komen wie de pester is. De dader kan wellicht worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.
- 2 Blokkeren van de afzender. Digitaal pesten kan in sommige gevallen (tijdelijk) gestopt worden door de afzender te blokkeren of de problemen te rapporteren. Leg de leerling zo nodig uit hoe hij de afzender kan blokkeren. Dit kan bij de provider, via de instellingen op de telefoon of via een app. Voor meer informatie zie bijvoorbeeld <https://www.smartphone.nl/tips/telefoonnummers-blokkerenandroid-iphone>.

Op Stoppestennu.nl staan handleidingen voor het rapporteren van problemen voor onder ander Facebook, Twitter, YouTube, Google, Skype, Whatsapp, Instagram. Verder kan bij digitaal pesten het reguliere stappenplan gevolgd worden. Stoppestennu.nl geeft ook een heleboel preventieve lesideeën.

6 Bijlagen

Bijlage 1: Leidraad voor een gesprek met een gepeste leerling

Vragen over de feiten:

- Klopt het dat je gepest wordt?
- Door wie wordt je gepest?
- Waar word je gepest?
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurd; wat wil je bereiken?

Vervolgens kun je bespreken met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Hierbij moet er gelet worden op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn emoties en hoe laat hij deze aan anderen zien?
- Is de leerling weerbaar genoeg?

Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de leerling die pest

Het gesprek met de pester heeft drie functies. Als eerste heeft het als doel de leerling te confronteren met zijn gedrag en de gevolgen hiervan. Ten tweede willen we weten waarom de pester pestgedrag laat zien. En als laatste willen we de stappen vertellen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Hierbij blijft de leerkracht objectief
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Hierna richt jij je op het waarom. Hierbij kunnen de volgende vragen gesteld worden: Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander?

Het pestgedrag moet stoppen Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Bijlage 3: Handige informatie

Meer informatie is te vinden op verschillende websites:

www.pestweb.nl; een website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

www.pestten.net; voor en door slachtoffers.

www.stopdigitaalpesten.nl; een campagne van SIRE

www.digibewust.nl; een informatieve site van het Ministerie van Economische Zaken, over het veilig gebruik van internet.

www.i-respect.nl, handige lessen over omgangsvormen op het internet

Ook zijn er films waar pesten centraal staat:

- Bluebird
- Achtstegroepers huilen niet.
- Spijt!
- Stuk!